

KARJAA KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Jan Fast 1994

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

Utgrävning av en
stenåldersboplats

Jan Fast 1994

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
2. KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA - Utgrävning av en stenåldersboplats	2
3. UTGRÄVNINGSSOMRÅDETS BELÄGENHET OCH TOPOGRAFI	3
4. UTGRÄVNINGSTEKNIK	3
5. JORDARTER/KULTURLAGER	4
6. FYNDMATERIAL	4
7. SAMMANFATTNING	5
8. NEGATIV- OCH DIPAPOSITIVFÖRTECKNING	6
UTDRAG UR GRUNDKARTA	7
KARTOR	8
BILDPLANSCHER	12

1. INLEDNING

På stenåldersboplatsen vid Långåmossarna i Krogård by i Karis stad utförde undertecknad en arkeologisk utgrävning under tiden 8.8.-16.8.1994. Utgrävningen organiserades av amatörarkeologföreningen *Ango rf*. Föreningen stod också för utgrävningens kostnader.

1994 - års utgrävning utgjorde en direkt fortsättning på de tidigare undersökningarna på platsen (J. Fast 1992, 1993) och syftade på att utgräva den del av boplatsen som hotades av erosion av sandgropskanten.

Som forskningsassistent fungerade arkeologiestuderande Niklas Söderholm och som grävare 15 medlemmar i amatörarkeologföreningen.

Helsingfors den 9.3.1994

Jan Fast

2. KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA - Utgrävning av en stenåldersboplats

By: Kroggård

Lägenhet: 1:25 Västergård

Ägare: Karl - Göran Lindgren (adr. Västergård, 10380 Grundsjö)
och Krister Lindgren (adr. Grundsjö, 10380 Grundsjö).

Grundkarta: 2014 08 KARIS (H:fors 1982 med påtryck 1990).

Utgrävningens koordinater: X=6661 84 Y=2487 36
och Z=ca 33-34 m.ö.h.

Utgrävningens fynd: NM 28607:1-547.

Tidigare fynd: NM 1026:1-1026.

Sidorna 12 - 13 är bildtavlor innehållande bilder av negativerna nr. 100259
- 100263.

Diapositiven nr. 32152 - 32156.

En negativ- och diapositivförteckning finns i slutet av rapporten s. 6.

3. UTGRÄVNINGSSOMRÅDETS BELÄGENHET OCH TOPOGRAFI

Boplatsen ligger vid en liten privatsandgrop på en sandig backe ca. 500 m. söderom stamväg 51 (Helsingfors-Hangö) något österom Långån. Från stamvägen kan platsen nås via en skogsbilväg som leder till en äng som ortsborna kallar Kimmen.

Boplatsfynd har upplöckats på skogsbilvägen (till vars underhåll sandgropen ursprungligen anlagts) och i den norra samt sydvästliga delen av sandgropen. Kvartsavslag har härutöver plockats ca. 50 m. nordväst om sandropen nära backkrönet på en plats som av markägaren använts som vändplats. På boplatsen sluttar terrängen ställvis rätt brant mot sydväst och sydost. Jordmånen består av mycket fin sand som ställvis övergår i silt. Omedelbart öster- och sydostom boplatsen finns våtmarker.

Vegetationen på platsen består till övervägande del av granskog, undervegetationen främst av mossor och ris.

4. UTGRÄVNINGSTEKNIK

Redan före 1993-års utgrävning hade markägaren röjt bort den på forskningsområdet växande granskogen. 1994-års utgrävning inleddes med pålandat av ett ca. 56 kvadratmeter stort grävningssområde i nord-sydlig riktning vid sandropskanten (96-102/508-519) och gränsande till det år 1993 utgrävda området västra del. Gränsande till 1993 - års utgrävningssområdes norra del pålades ytterligare ett 6 kvadratmeter stort område (102-108/525-526).

Grävningssarbetet inleddes med avtorvning som gjordes med spade. Grävandet av kulturlagret företogs med murslev i 10 centimeters lager i kvadratmeterstora rutor. All grävd jord sållades. Efter att ren bottenjord nåtts över hela utgrävningssområdet kontrollgrävdes hela området ännu med spade. Eftersom markägaren meddelat att han behövde det nu utgrävda området för sandtäkt lämnades området oigentäckt efter utgrävningen.

Utgrävningens fynd togs till vara med en kvadratmeters noggrannhet. Viktigare föremålsfynds noggranna fyndplatser uppmättes med en centimeters noggrannhet varefter fyndets höjd avvägdes.

Som utgrävningens fixpunkt användes samma stora jordfasta sten som under de tidigare utgrävningarna 1992 och 1993 (höjd 31,31 m.ö.h./avvägningstal 248).

Utgrävningen dokumenterades både fotografiskt och genom att rita kartor. Utgrävningens första och andra nivå fotograferades. Förutom de ordinarie nivåbilderna togs även översikts- och arbetsbilder. Nivåkartor ritades med 10 cm:s mellanrum i skala 1:50 samt en yt- och

bottenavvägningskart i skala 1:100. Översiktskartan ritades utgående från 1993-års översiktskarta i skala 1:1000.

5. JORDARTER/KULTURLAGER

Beroende på den täta vegetationen på platsen var torvlaget över hela utgrävningsområdet mycket tunnt. Under detta låg ett tunnt lager urlakningsjord varefter det rödbruna kulturlaget tog vid. I grävningens norra- och nordvästra del bestod jordmånens genast under torvlaget av endast svagt smutsfärgad mjäla.

Kulturlagrets tjocklek var år 1994 i medeltal betydligt tunnare än år 1993 (i allmänhet endast ca 10-25 cm). Endast vid platsen för smutsgruppen i ruta 104-106/525-526 var fyndlaget tjockare (ca 50-60 cm). Kulturlaget var förhållandevis starkt färgat vilket gjorde att nyare störningar i lagerföljden var förhållandevis enkla att upptäcka.

Fynden korrelerade tydligt med färgningarna, desto starkare färg på kulturlaget desto mer fynd. Under det färgade sandlaget övergick jordmånens småningom över hela området i silt och lera.

Vid utgrävningen undersöktes den andra hälften av den smutsgrupp som år 1993 på grund av tidsbrist lämnas halvundersökt (104-106/525-526). Ur gruppen som befanns vara särskilt rik på keramik och brända ben erhöles ett representativt makrofossilprov.

6. FYNDMATERIAL

Fynd gjordes över hela utgrävningsområdet, särskilt fyndrik var emellertid smutsgruppen i rutorna 104-106/525-526.

Fyndmaterialet från 1994-års utgrävning var inte fullt så rikligt som år 1993 (trots att all jord sållades år 1994). Fynden består, liksom år 1993, till övervägande del av lerkärlsbitar, en procentuellt sett stor mängd fragment av slipade stenföremål, en stor mängd avslag av kvarts samt skiffer- och porfyraavslag och brända ben.

Lerkärlsbitarna från boplatserna tillhör till största delen stilart I:2 men som under tidigare år innehåller fyndmaterialet även några bitar äldre tidig kamkeramik. Kännetecknande för den yngre tidiga kamkeramiken från boplatserna är dess stora porositet som möjligen beror på att keramiken avmagrats med kalksten. Den mycket kännsypa och "förfinade" orneringen (som ofta är sgs. helt yttäcknade) är nästan uteslutande utförd med smal strecklikande stämpel, några bitar uppvisar tecken på målning med rödockra.

7. SAMMANFATTNING

Vid utgrävningen av stenåldersboplatsen vid Långåmossarna i Kroggård i Karis utgrävdes sommaren 1993 ett område på sammanlagt ca. 52 kvadratmeter. Jordmånen på utgrävningsområdet bestod av stenblandad fin sand och mjåla.

Under torvlagret påträffades ett så gott som hela utgrävningsområdet täckande men förhållandevis tunnt fyndförande kulturlager. Kulturlagret verkar följa den forna strandlinjen som ett smalt endast några meter brett bälte och fortsätta åt nordost men starkare mot sydväst från det nu utgrävda området.

Vid utgrävningen påträffades inga fasta fornlämningar. Utgrävningsfynden består till övervägande del av lerkärlsbitar tillhörande stilart I:2 möjligen med enstaka inslag av äldre tidig kamkeramik. Bland avslagsmaterialet dominerar avslag av kvarts och porfyr.

Efter nödutgrävningarna 1992-1994 är den omedelbara faran för fortsatt erosion av boplatssområdets norra del avvärd. Fortsatt sandtäckt i sandgropens norra och nordöstra del kan emellertid ej tillåtas förrän dessa delar av boplatsen provgrävts tillförlitligt. Med tanke på markägarens behov av sand för att underhålla sin skogsbilväg borde provgrävningen företas i det snaraste. Sandtäkten kan tills dess endast fortgå i sandgropens södra och sydöstra del.

8. NEGATIV- OCH DIAPOSITIVFÖRTECKNING

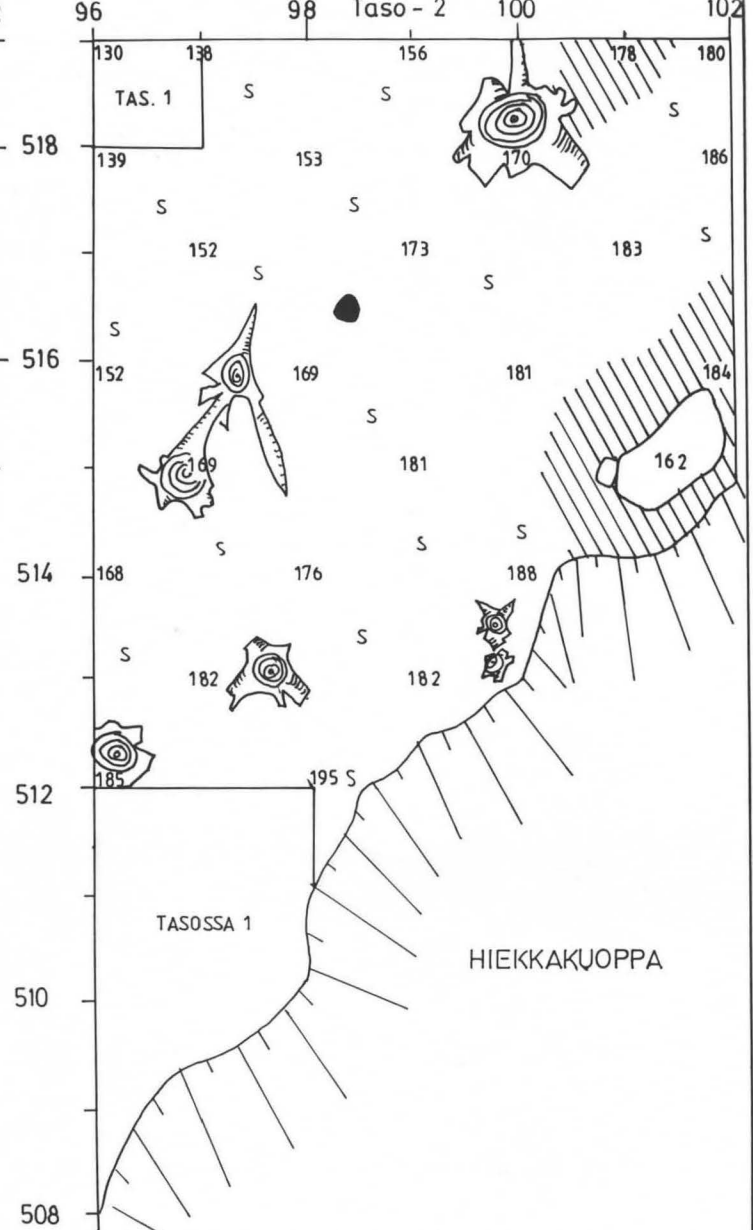
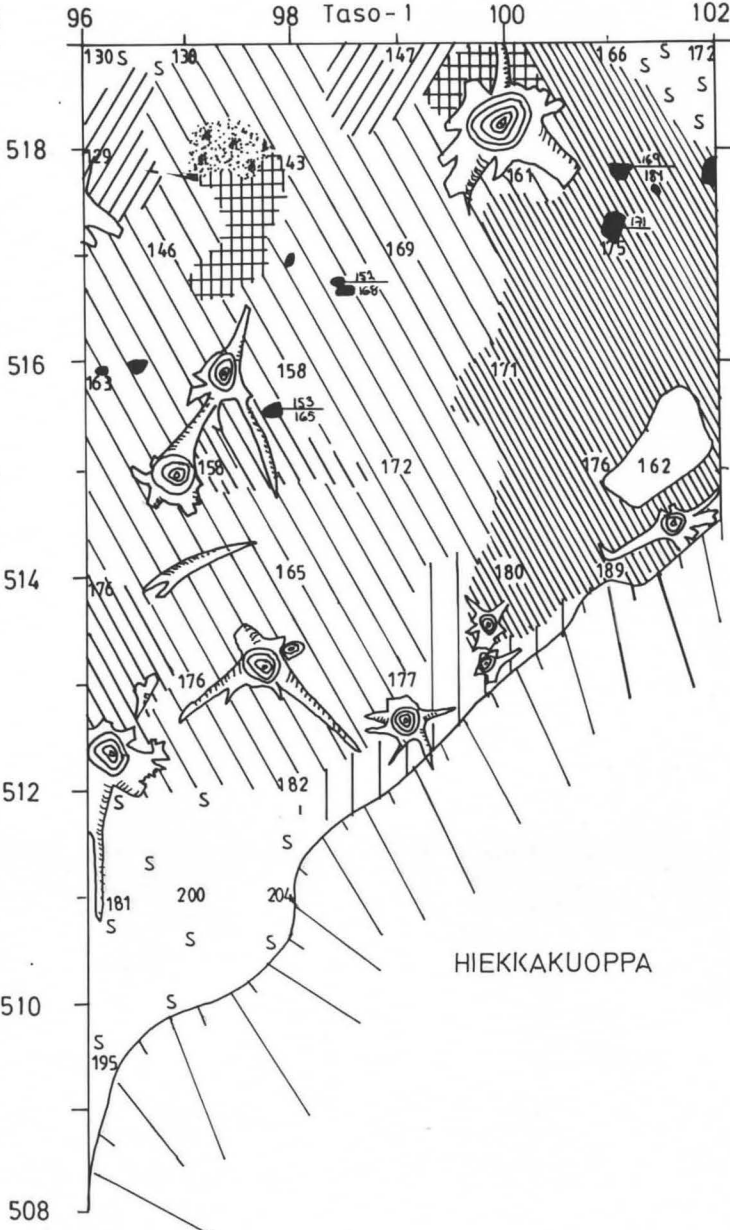
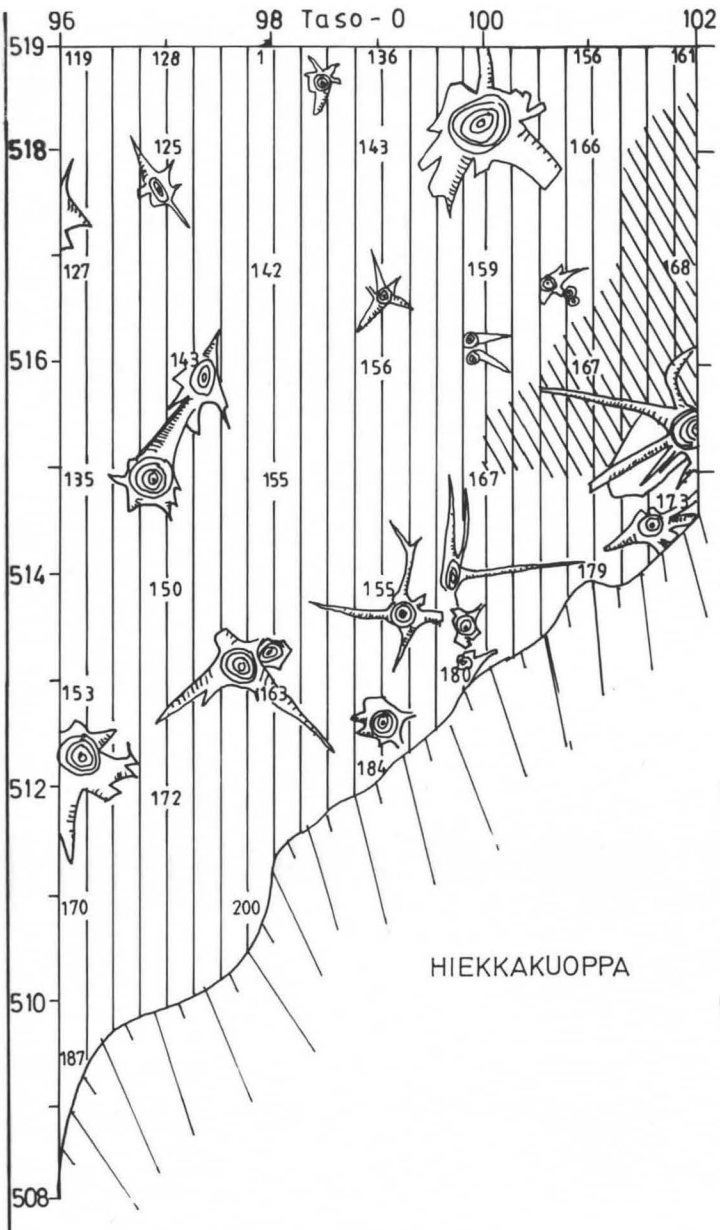
Negativen:

- F:100259 Översiktsbild. Utgrävningsområdet -94 före röjning och pålande. Foto från SV (ca).
- F:100260 Som ovan.
- F:100261 Arbetsbild, utgrävningsområdet avtorvas. Foto från SV (ca).
- F:100262 Utgrävningsområdet i nivå 2. Foto från SV (ca).
- F:100263 Som ovan.

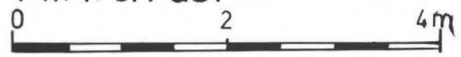
Diapositiven:

- 32152 Utgrävningsområdet -94 före "röjning" och pålande. Foto från SV (ca).
- 32153 Arbetsbild, utgrävningsområdet avtorvas. Foto från SV (ca).
- 32154 Arbetsbild, lager 2. utgrävs.
- 32155 Utgrävningsområdet i nivå 2. Foto från S.
- 32156 Arbetsbild, lager 3. utgrävs. Foto från S.

KARJAA KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA
 J. Fast 1994
 Tasokartta / tasot 0-2
 Mk 1:50
 Kp 248 (33,71 mpy)
 Piirt. J. Fast

	Vahva punertavan ruskea lika		Heikko harmaa lika		Puhdas siltti
	Ruskea lika		Noki-hiili		Multa(hiekkansek.)
	Harmaa lika		Palanut hiekka		Kivi

KARJAA KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

J. FAST 1994

YLEISKARTTA

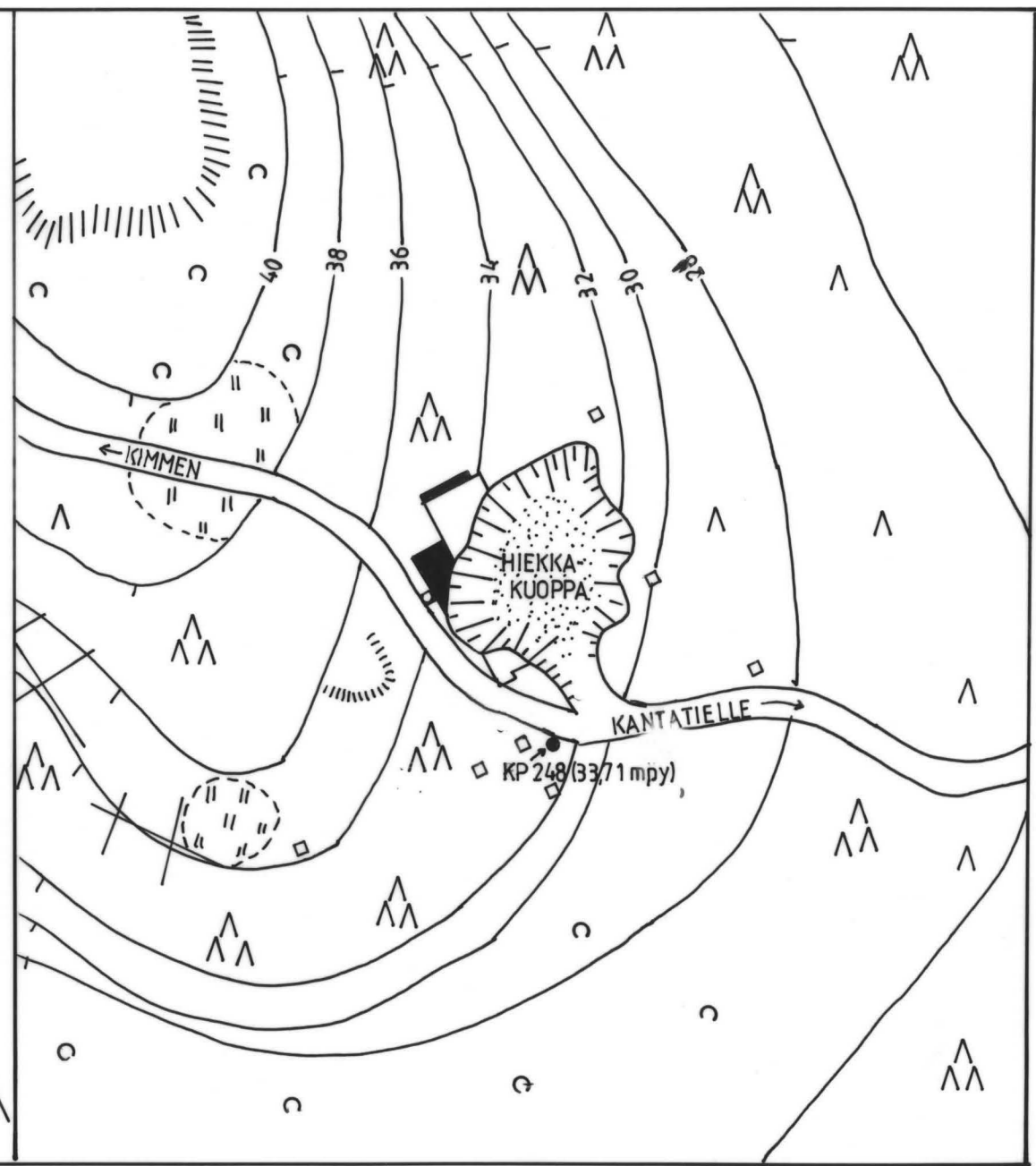
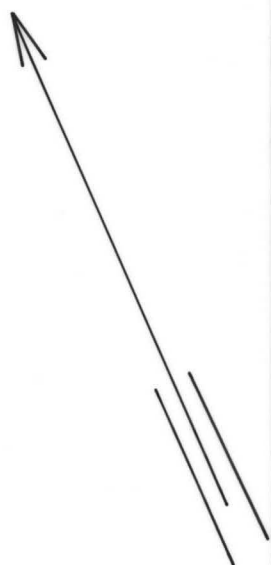
Mk 1:1000

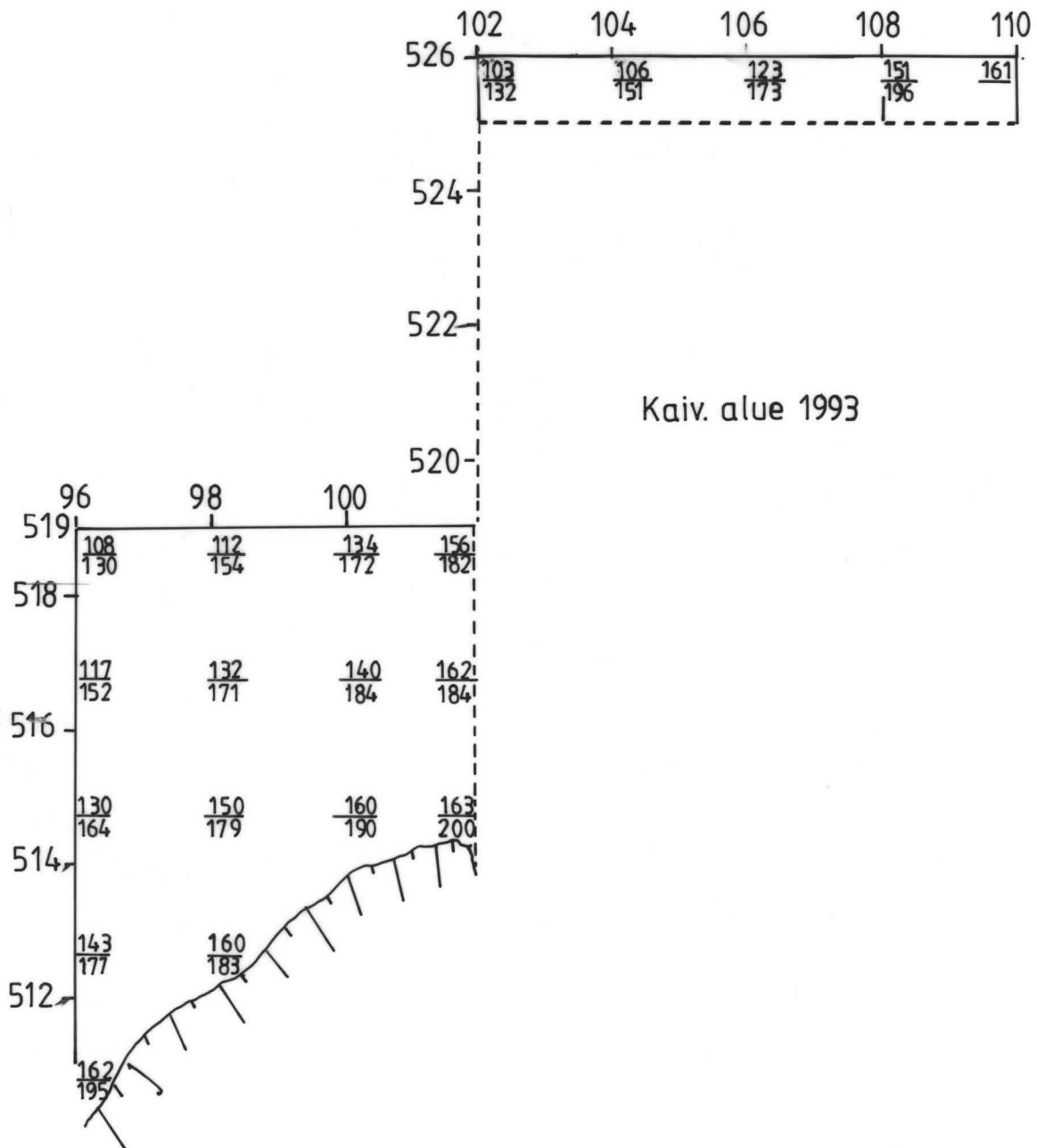
Kp 248 (33,71 mpy)

Piirt. D. Lindholm (1992)

- Kaiv. alue ja koekuoppia 1992-1993
- Kaiv. alue 1994
- △ Mäntymetsää
- △△ Kuusimetsää
- Lehtipuita
- ☼ Avokallio
- † Jyrkänne
- ” ” Niittyä

KARJAA KROGGÅRD LÅNGÄMOSSARNA

J. FAST 1994

Pinta- pohjavaaituskartta

Mk 1:100

Kp 248 (33,71mpy)

Piirt J. Fast

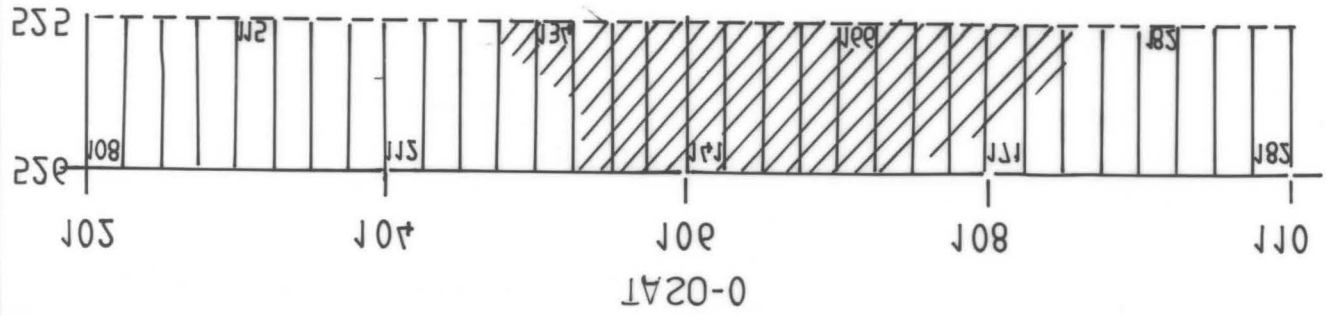
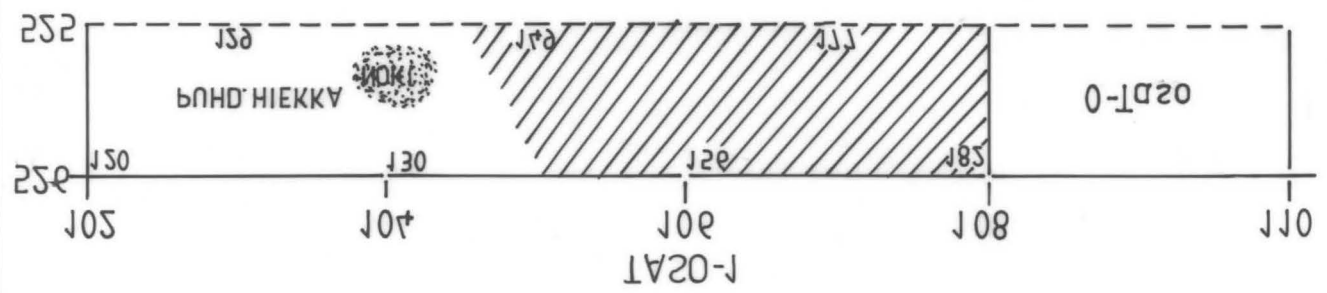
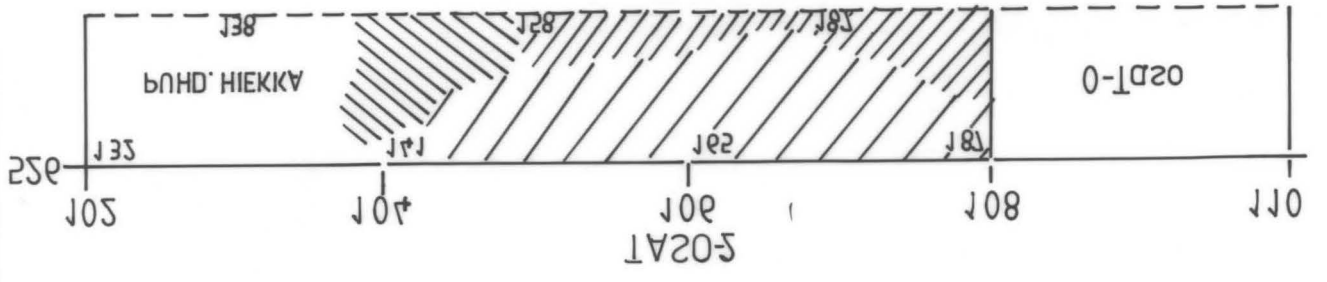
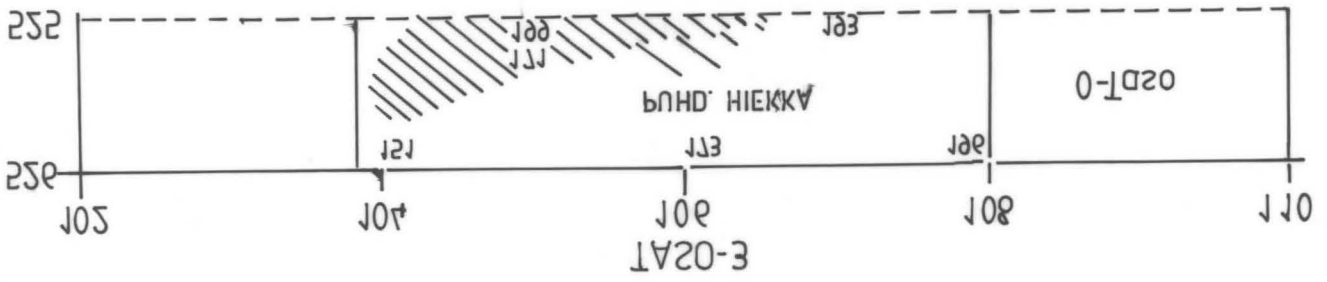
0 2 4m

0 5m

ΑΡΧΗ Γ. ΕΡΓΩΝ
ΚΩΔ. 8 (33.1.1.1.1)
ΜΚ 1:20
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΑ ΑΓ. ΣΤΑΘΟΥ 0-3
Γ. ΕΡΓΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΓΕΩΔΑΜΟΣΙΑΣ

- ΗΕΙΚΚΟ ΜΑΡΜΑ ΟΙΚΑ
- ΜΑΡΜΑ ΟΙΚΑ
- ΗΕΙΚΚΟ ΛΥΣΚΑ ΟΙΚΑ
- ΛΥΣΚΑ ΟΙΚΑ
- ΜΥΛΙΑ

KARJAA KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA 1994

F: 100 259 - 100 260
ÖVERSIKTSBILD. UTGRÄVNINGSONRÅDET - 94 FÖRE RÖJ-
NING OCH PÅLANDE. FOTO FRÅN SV (CA.).

F: 100 261
ARBETSBILD, UTGRÄVNINGSONRÅDET
ANTORVAS, FOTO FRÅN SV (CA.).

KARJAA KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA 1994

F: 100 262-100 263
UTGRÄVNINGSONRÅDET I NIVÅ 2. FOTO FRÅN
SV (CA.).